

5. Николаєва В. П. Ризики в процесі формування доходів від операційної діяльності на підприємствах легкої промисловості / В. П. Николаєва, О. Є. Громова // Економіка. Фінанси. Право. – 2015. – № 3. – С. 3–6.

Терещенко Л. Я., ст. гр. ФСГзмл-21

Лещук В. П., д.е.н., професор

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий стан підприємства залежить, з одного боку, від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності, з іншого ж боку, резерви зростання цих результатів можна виявити тільки на підставі своєчасної та об'єктивної діагностики фінансового стану.

В економічній літературі у більшості випадків фінансовий стан підприємства характеризується як здатність фінансувати свою діяльність, що визначається забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормальної виробничої, комерційної та інших видів діяльності підприємства, доцільністю й ефективністю їх розміщення і використання, фінансовими відносинами з іншими суб'єктами господарювання, платоспроможністю і фінансовою стійкістю.

Підкреслюється і те, що фінансовий стан – це складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика діяльності підприємства у певному періоді, яка відображає ступінь забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, раціональності їх розміщення, забезпеченості власними оборотними коштами для своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями та здійснення ефективної господарської діяльності у майбутньому [1, с. 127–128].

Окремі науковці звертають увагу на те, що фінансовий стан конкретного суб'єкта господарювання характеризують не тільки наявні фінансові ресурси, а й грошові кошти, які знаходяться у його розпорядженні [2, с. 508]. Таке твердження є досить спірним: грошові кошти представляють собою окремий елемент (інколи досить вагомий) фінансових ресурсів підприємства і виступають основою їх формування у цілому.

У цілому підходи до розкриття сутності фінансового стану можна поділити на ті, що характеризують його у широкому розумінні, й ті, які відображають більш вузькі проблеми, пов'язані з покриттям, погашенням зобов'язань, їх реструктуризацією, притаманні промисловим підприємствам у сучасних умовах.

Достовірна оцінка фінансового стану конкретного підприємства, у першу чергу, служить основою для запобігання кризових явищ у діяльності підприємства та унеможливлення його банкрутства у перспективі. На думку І. Барановського, криза представляє собою фактичний або потенційно можливий стан нестійкого функціонування системи, в якому може опинитися будь-яка з його підсистем [3].

В основі запобігання кризових явищ на підприємстві повинна лежати діагностика його фінансового стану. Фундаментальна діагностика фінансового стану є поглибленою. Вона може здійснюватися на основі горизонтального, вертикального аналізу бухгалтерського балансу, аналізу його ліквідності, фінансової стійкості за допомогою фінансових коефіцієнтів тощо, але не обмежується ними.

Експрес-діагностика передбачає регулярну оцінку кризових параметрів фінансового розвитку підприємства та здійснюється на підставі даних фінансового обліку за стандартними алгоритмами аналізу, а її метою є раннє діагностування ознак кризового розвитку підприємства й визначення його масштабу [4, с. 27–41].

У науковій літературі також набула розповсюдження точка зору, що найчастіше зовнішні користувачі для діагностики фінансового стану використовують експрес-аналіз, зокрема, пов'язаний з порівнянням фактичних значень показників з нормативними значеннями [5, с. 78].

Слід погодитися з твердженням, що вибір фінансових показників, які сприятимуть більш повній характеристиці фінансового стану підприємства на предмет наявності кризи, здійснюється з урахуванням особливостей кризового стану вітчизняних підприємств, а також за допомогою оцінки частоти їх використання різними науковцями [6, с. 27–30].

На основі проведеного дослідження можна стверджувати, що в економічній літературі залежно від мети фінансового аналізу рекомендується використовувати різні підходи до групування показників і визначення кількості коефіцієнтів для оцінки фінансового стану конкретного підприємства. У більшості випадків пропонується проведення аналізу за напрямками оцінки рентабельності, ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності й ділової активності підприємства. При цьому досить часто сутність коефіцієнтів трактується майже однаково, але використовуються різні математичні формули для їх розрахунку.

Література

1. Мороз О. В. Фінансова діагностика у системі антикризового управління на підприємствах: монографія / О. В. Мороз, О. А. Сметанюк. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. – 167 с.
2. Мочерний С. В. Економічний енциклопедичний словник: у 2 т. / С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, О. А. Устенко, С. І. Юрій; за ред. С. В. Мочерного. – [Т. 2]. – Львів: Світ, 2005. – 568 с.

3. Барановський О. І. Фінансові кризи: передумови, наслідки і шляхи запобігання: монографія / О. І. Барановський; Київський національний торговельно-економічний ун-т. – К.: КНТЕУ, 2009. – 754 с.

4. Бланк И. А. Управление финансовой стабилизацией предприятия / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр; Эльга, 2003. – 496 с.

5. Приймак С. Методологія визначення показників фінансової стійкості підприємства в рамках міжнародних стандартів бухгалтерського обліку / С. Приймак // Вісник Львівського державного фінансового інституту. – Львів, 2000. – С. 73–78.

6. Проскура Е. Ю. Особенности оценки уровня кризисного состояния для предприятий различных организационно-правовых форм хозяйствования / Е. Ю. Проскура, Т. А. Резникова // Вісник арбітражного керуючого. – 2001. – № 1. – С. 27–30.

Тиж Г. Б., ст. гр. ФСГм-21
Налукова Н. І., к.е.н., доцент

СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ

Сьогодні у світі існує декілька моделей здійснення державного нагляду за страховими компаніями, основними з яких є:

1) виїзне інспектування страховиків співробітниками органів страхового нагляду (Італія, Франція, Японія та США). Завдання виїзного інспектування передбачає оцінку адекватності капіталу, якості активів та менеджменту, рівня прибутковості та ліквідності страховика. Інспектори при проведенні виїзного інспектування вивчають внутрішню документацію страховика, проводять зустрічі з його персоналом для того, щоб одержати відповідну інформацію про систему здійснення операцій і управління. Також вони вивчають матеріали внутрішнього та зовнішнього аудиту. Узагальнюючи отриману інформацію, вони оцінюють загальний стан страховика. При оцінці використовується структурована рейтингова система;

2) аналіз матеріалів зовнішнього аудиту страховика (Великобританія, Німеччина). При такому нагляді від страховиків вимагається проведення аудиту один раз у півроку або раз на рік. У деяких випадках інспектори проводять зустрічі з аудитором або керівництвом страховика. Такий спосіб здійснення нагляду передбачає те, що аудитор при виявленні серйозних проблем у страховика або порушенні ним страхового законодавства негайно проінформують органи нагляду. Тому органи нагляду повинні мати можливість впливати на вибір аудиторів страховиком. Звичайно, страховик має можливість вибирати аудитора зі списку затвердженого органами нагляду та інформувати їх при його заміні. Ще однією важливою особливістю такого нагляду є те, що виїзне інспектування проводять також для того, щоб оцінити та затвердити